

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania T. S.A. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem B. M.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 sierpnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 10 października 2022 r., sygn. akt III AUa 1846/21,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od organu rentowego na rzecz T. S.A. w W.
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że B.M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadowemu od 5 stycznia 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r., od 6 maja 2010 r. do 31 grudnia 2010 r., od 2 stycznia 2011 r. do 31 marca 2011 r., jako pracownik u płatnika składek T. S.A. w W. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony we wskazanych wyżej okresach zawierał z T. S.A. umowy cywilnoprawne, nazwane umowami o dzieło, mające

cechy umów o pracę. Przedmiotem tych umów było wykonywanie czynności operatora dźwięku.

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że stwierdził, że B. M. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w spornych okresach jako pracownik u płatnika składek T. S.A. z siedzibą w W.. Sąd Okręgowy wskazał, że z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika, aby ubezpieczony wykonywał czynności na rzecz płatnika w rygorach charakterystycznych dla stosunku pracy. W ocenie Sądu Okręgowego strony łączyły jedynie umowy o dzieło. Ubezpieczony na tej podstawie wykonywał pracę twórczą. Samodzielnie decydował o sposobie wykonania tej pracy. Decydował o tym, kiedy i w jakim miejscu będzie ją wykonywać. Ponadto, jak wynika z postępowania dowodowego, pracę tę wykonywał na własną odpowiedzialność. Za istotne Sąd Okręgowy uznał również, że ubezpieczony miał prawo do odmowy przystąpienia do danego zadania wyznaczonego przez odwołującą się spółkę, co w przypadku pracownika etatowego, jest zasadniczo niedopuszczalne.

Sąd Apelacyjny przyjął, że wykonywanie czynności operatora dźwięku może być tak przedmiotem zobowiązania pracowniczego, jak również może wynikać z umowy o dzieło. Wobec jednak stwierdzenia, że ubezpieczony wykonywał powierzone czynności bez podporządkowania kierownictwu zamawiającego dzieło, uznał, że strony nie łączyła umowa o pracę. Wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy jest bowiem jedną z najistotniejszych cech stosunku pracy, brak natomiast podporządkowania o charakterze pracowniczym przesądza o braku podstaw do przyjęcia, że strony łączyła umowa o pracę. W konsekwencji wyrokiem z dnia 10 października 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania: art. 327¹ § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., a także na naruszeniu prawa materialnego: art. 627 k.c., art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na to, że skarga

jest oczywiście uzasadniona z następujących przyczyn: ubezpieczony tak samo jak pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę wykonywał pracę w zespole, bez którego nie byłby w stanie wykonać swojej pracy, korzystał ze sprzętu T. S.A., wykonywał pracę pod nadzorem, nieprzerwanie, w miejscu i czasie wskazanym przez T. S.A., efekt pracy Ubezpieczonego musiał odpowiadać standardom technicznym, jakościowym określonym przez T. S.A.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na fakt, iż skarga jest oczywiście uzasadniona. Wskazany przepis odnosi się jednak do innej podstawy przedsądu, mianowicie występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. W dalszych fragmentach wniosku, a także w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, skarżący nie formułuje zagadnienia prawnego z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, wskazaniem argumentów prawnych prowadzących do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazaniem, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401). Przeciwnie – odnosi się wyłącznie do podstawy przedsądu wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., czyli oczywistej zasadności skargi. Oznacza to, że Sąd Najwyższy powinien odnieść się tylko do tej kwestii.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). Dla stwierdzenia, że w sprawie tak rozumiana przesłanka wystąpiła skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wskazał w naruszenie jakich przepisów upatruje oczywiście zasadności skargi. Należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500;

z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Ponadto, wskazać należy, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi polemikę z dokonanymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów. Zdaniem skarżącego sposób realizacji umowy odpowiada cechom stosunku pracy. Ubezpieczony tak samo bowiem jak pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę musiał pracować w zespole, bez którego nie byłby w stanie wykonać swojej pracy, musiał korzystać ze sprzętu T. S.A., pracę wykonywał, pod nadzorem, nieprzerwanie w miejscu i czasie wskazanym przez T. S.A., efekt jego pracy musiał odpowiadać standardom technicznym, jakościowym określonym przez T. S.A. Sąd Apelacyjny odniósł się do sposobu realizacji zobowiązania. W jego ocenie jednak „w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy, trudno uznać by ubezpieczony podlegał poleceniom kierownictwa odwołującej się spółki co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy”. Sam podejmował decyzję o tym czy wykona daną audycję, mógł negocjować wysokość wynagrodzenia i mógł odmówić podjęcia pracy przy danej produkcji. Nie miał z góry uzgodnionego grafiku ani norm czasu pracy, lecz był rozliczany z wykonanego zadania, wykonywał pracę twórczą oraz samodzielnie decydował o sposobie wykonania tej pracy. Ubezpieczonemu nie było wypłacane wynagrodzenie za korzystanie ze zwolnień lekarskich i urlopów. Ubezpieczony nie otrzymywał wynagrodzenia za gotowość do świadczenia pracy, tak jak to jest w przypadku pracowników. Wynagrodzenie jego było zmienne i możliwe do negocjacji. Przedstawienie tego dysonansu było konieczne z jednego powodu. Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, to nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. Polemika skarżącego z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Apelacyjny, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktyczny sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[a]